

Міністерство освіти і науки України
Білоцерківський національний аграрний університет
Словацький університет сільського господарства, м. Нітра, Словаччина
Дрезденський університет прикладних наук, Німеччина
Чеський університет природничих наук, м. Прага, Чехія
Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН України
Білоцерківська дослідно-селекційна станція ІБКіЦБ НААН України
Інститут картоплярства НААН України

М А Т Е Р І А Л И

**IV Міжнародної
науково-практичної конференції**

**АГРАРНА ОСВІТА І НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

*присвяченої видатним вченим
Васильківському С.П. і Молоцькому М.Я. – засновникам
наукової школи з селекції та насінництва пшениці і картоплі*

30 березня 2023 року

**Біла Церква
2023**

УДК 378:001:63

Аграрна освіта і наука: досягнення та перспективи розвитку: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 30 березня 2023 р.). Біла Церква: БНАУ, 2023. 285 с.

Редакційна колегія:

Шуст О.А., ректор БНАУ, д-р екон. наук.

Мерзлов С.В., д-р с.-г. наук.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Хахула В.С., канд. с.-г. наук.

Лозінський М.В., канд. с.-г. наук.

Панченко Т.В., канд. с.-г. наук

Грабовський М.Б., д-р с.-г. наук.

Примак І.Д., д-р с.-г. наук.

Петер Ондрісік, доктор філософії.

Арне Сірджекс, доктор наук.

Хінек Рубік, доктор наук.

Демидов О.А., д-р с.-г. наук.

Гудзенко В.М., д-р с.-г. наук.

Кириленко В.В., д-р с.-г. наук.

Кочмарський В.С., д-р с.-г. наук.

Бузинний М.В., канд. с.-г. наук.

Бурденюк-Тарасевич Л.А., д-р с.-г. наук.

Фурдига М.М., канд. с.-г. наук.

Олійник Т.М., канд. с.-г. наук.

Власенко В.А., д-р с.-г. наук.

Центило Л.В., д-р с.-г. наук.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Сабадин В.Я., канд. с.-г. наук.

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, подані учасниками IV Міжнародної науково-практичної конференції «Аграрна освіта і наука: досягнення та перспективи розвитку» (30 березня 2023 року, Білоцерківський національний аграрний університет).

Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ У СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РОСЛИН

Ожерельєва В.М. ЗДОБУТКИ ІНСТИТУТУ РОСЛИННИЦТВА імені В.Я. ЮР'ЄВА НААН В НАСІННИЦТВІ І НАСІННЄЗНАВСТВІ.....	8
Пeregрим О. Р. ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ В СЕЛЕКЦІЇ ТИМОФІЇВКИ ЛУЧНОЇ.....	12
Іванців Р. Є. ПРОДУКТИВНІСТЬ ПАЖИТНИЦІ БАГАТОРІЧНОЇ В ПЕРЕДКАРПАТТІ....	14
Ільчук Р. В., Павлов Ф. І., Бойко Б. В. АНАЛІЗ ПЕРШОГО БУЛЬБОВОГО ПОКОЛІННЯ, ОТРИМАНОГО ВІД САМОЗАПИЛЕННЯ СОРТІВ КАРТОПЛІ.....	16
Пірич А.В., Федоренко М.В., Кузьменко Є.А., Близнюк Р.М., Іванцова Л.В. АДАПТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛІНІЙ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	19
Добрянська Н.А., Даньків В.Я., Олексяк В.М. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ВИРОЩУВАННЯ ГРЯСТИЦІ ЗБІРНОЇ В УМОВАХ ЛЬВІВЩИНИ.....	22
Олексяк В. М. АДАПТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПАЖИТНИЦІ БАГАТОРІЧНОЇ.....	24
Orlenko N.S., Leschuk N.V., Orlenko O.V. FEATURES OF THE STATISTICAL ANALYSIS DIFFERENCES OF LETTUCE VARIETIES.....	26
Корягін О. М., Остапєць Т. А., Бочарова М. І., Міняйло В. Д. САМОСУМІСНІСТЬ БАТЬКІВСЬКИХ КОМПОНЕНТІВ ТА ВІДДАЛЕНА ГІБРИДИЗАЦІЯ У ВИДІВ ЛЮЦЕРНИ.....	29
Чехова І.В. ДОМІНУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ СЕЛЕКЦІЇ СОРТІВ МАЛОПОШИРЕНИХ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ НАСІННИЦЬКОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ.....	32
Михайлик С.М., Топчій О.В., Сонець Т.Д., Смульська І.В. РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНЮВАННЯ РАННЬОСТИГЛИХ СОРТІВ СОЇ КУЛЬТУРНОЇ (<i>Glycine max</i> (L.) Merrill) ЗА ОСНОВНИМИ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИМИ ПОКАЗНИКАМИ.....	34
Житомирєць О. С., Смульська І. В., Руденко О. А. ГОСПОДАРСЬКІ ТА АГРОБІОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО (<i>HORDEUM VULGARE</i> L.) НОВОГО ПОКОЛІННЯ.....	37
Смульська І.В., Топчій О.В., Михайлик С.М. ВПЛИВ ФАКТОРІВ ВИРОЩУВАННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СУЧАСНИХ ВИСОКООЛЕЇНОВИХ СОРТІВ СОНЯШНИКУ.....	40
Horshechar V., Nazarenko M. VARIABILITY BY DEPRESSIVE EFFECTS UNDER DIMETHYLSULFATE ACTION FOR WINTER WHEAT.....	43
Шита О.П. ДЕТЕРМІНАЦІЯ ОНТОГЕНЕЗУ ПЕРВИННИХ ЕКСПЛАНТІВ <i>PRUNUS DULCIS</i> (Mill.) D.A.Webb. ЗА НЕПРЯМОГО МОРФОГЕНЕЗУ.....	46
Сабатин В.Я., Дубовик Н.С. СПЕЛЬТА (<i>TRITICUM SPELTA</i> L.) – НОВИЙ НАПРЯМОК У СЕЛЕКЦІЇ ПШЕНИЦІ.....	51
Трохимчук А.І., Мойсейченко Н.В., Ігнатенко О.О. ЦІННІ ЗРАЗКИ АБРИКОСА ЗВИЧАЙНОГО (<i>PRUNUS ARMENIACA</i> L.) ГЕНОФОНДА ІНСТИТУТУ САДІВНИЦТВА НААН.....	55
Kurylenko V.V., Humeniuk O.V., Sabadyn V.Ya., Dubovyk N.S. INFLUENCE OF ECOLOGICAL FACTOR ON TRINKING OF WINTER WHEAT GRAINS IN F ₁ WHEN CROSSING VARIETIES WITH WHEAT RYE TRANSLOCATIONS.....	59
Палінчак О.В., Заверталюк В.Ф. НОВІ ГІБРИДИ ПРОДОВОЛЬЧИХ БАШТАННИХ КУЛЬТУР.....	62
Карпук Л.М., Мацкевич О.В. ОСОБЛИВОСТІ ДЕКОНТАМІНАЦІЇ ПЕРВИННИХ ЕКСПЛАНТІВ ЛІЩИНИ ВЕДМЕЖОЇ.....	65
Лозінський М.В., Самойлик М.О., Устинова Г.Л. ФЕНОТИПОВИЙ ПРОЯВ ДОВЖИНИ ГОЛОВНОГО КОЛОСУ В СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ РІЗНИХ ЕКОТИПІВ.....	69
Шейдик К.А., Савіна О.І. ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ МАХОРКИ ЗА МІНЛИВИХ ПОГОДНИХ УМОВ ЗАКАРПАТТЯ.....	71
Писаренко Н. В., Сидорчук В. І., Гордієнко В. В. ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ВІТЧИЗНЯНИХ СОРТІВ КАРТОПЛІ ТРАДИЦІЙНИХ ДЛЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПОЛІССЯ УКРАЇНИ.....	75

Олефіренко Б.А., Кавунець В.П., Сіроштан А. А., Лісковський С.Ф. ТРИВАЛІСТЬ ПЕРІОДУ ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОГО ДОЗРІВАННЯ НАСІННЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ.....	79
Бобер А.В., Набільський Ю.О. ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА БУЛЬБ КАРТОПЛІ РІЗНИХ СОРТІВ, ВИРОЩЕНИХ В УМОВАХ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	81
Тихий Т.І., Литвин І.І. КАЛИНА ЗВИЧАЙНА - ЗНАЧЕННЯ, СОРТИ, ШКІДНИКИ ТА ХВОРОБИ.....	84
Труш С. Г., Парфенюк О. О., Баланюк Л.О. СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ДОБОРУ БАТЬКІВСЬКИХ КОМПОНЕНТІВ ЗА СТВОРЕННЯ ОДНОРОСТКОВИХ ГІБРИДІВ БУРЯКІВ КОРМОВИХ НА ЦЧС ОСНОВІ.....	87
Сидорова І.М., Куманська Ю.О., Дубовик Н.С. МУТАЦІЙНА МІНЛИВІСТЬ М₁ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СОРТУ БАТЬКО ПРИ ХІМІЧНОМУ МУТАГЕНЕЗІ.....	90
Глеваський В.І., Куянов В.В. ЗБІЛЬШЕННЯ ВИХОДУ ПОСАДКОВИХ КОРЕНЕПЛОДІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОЕФІЦІЄНТА РОЗМНОЖЕННЯ НАСІННЯ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ.....	92
Дрозд І.Ф., Нанівська І.Й. МІНЛИВІСТЬ МАСИ 1000 НАСІНИН СОРТІВ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО В УМОВАХ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ.....	94
Сич З.Д., Кубрак С.М. БІОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СОРТІВ І МІСЦЕВИХ ФОРМ ЦИБУЛІ ШАЛОТ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	97
Юрик Л.С. ГІБРИДНІ ФОРМИ ТА СОРТИ ГРУШІ (<i>PIRUS COMMUNIS L.</i>) МЛІВСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ.....	100
Вожегова Р.А., Влашук А.М., Дробіт О.С., Дробіт М.В. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ СУЧАСНОГО НАСІННИЦТВА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР.....	102
Вологдіна Г. Б., Рисін А. Л. МІНЛИВІСТЬ ВИСОТИ РОСЛИН СОРТІВ І СЕЛЕКЦІЙНИХ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	105
Кутіщева Н. М., Шудря Л. І., Одинець С. І., Безсусідній О. В., Серета В. О. ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ БАТЬКІВСЬКИХ ФОРМ ТРИЛІНІЙНИХ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКА.....	110
Дутова Г. А., Смульська І. В. СОРТИ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ (<i>TRITICUM AESTIVUM L.</i>).....	112
Костюк Л.А. ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА НОВИХ СОРТІВ ЯБЛУНІ СЕЛЕКЦІЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ ПОМОЛОГІЇ ІМ. Л.П.СИМИРЕНКА ІС НААН.....	114
Моцний І. І., Соломонов Р.В., Орехівський В.Д., Кривенко А.І. ВПЛИВ ЧУЖИННИХ ГЕНІВ НА АГРОНОМІЧНІ ОЗНАКИ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ.....	117
Діордієва І. П., Лівіцький В. В., Щербина В. А. СТУПІНЬ ДОМІНУВАННЯ ТА ХАРАКТЕР УСПАДКУВАННЯ СЕЛЕКЦІЙНО-ЦІННИХ ОЗНАК У ГІБРИДІВ <i>TRITICUM AESTIVUM L. × TRITICUM SPELTA L.</i>.....	120
Леонов О.Ю., Скрипник О.О., Попов С.І., Усова З.В., Суворова К.Ю., Хухрянська М.М. СОРТОВІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ПІСЛЯ ПОПЕРЕДНИКА ГОРОХ.....	122
Красуля Т.І. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПЛОДІВ – ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ У СЕЛЕКЦІЇ ПЕРСИКА.....	125
Liubchenko A. I., Liubchenko I. O., Bokovenko D. S., Hubarenko A. S. PARAMETERS OF THE MODEL OF THE CAMELINA SATIVA VARIETY FOR THE CONDITIONS OF THE RIGHT-BANK FOREST-STEPPE OF UKRAINE.....	127
Білявська Л. Г. ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННІ ОЗНАКИ І КОРЕЛЯЦІЙНІ ЗВ'ЯЗКИ МІЖ НИМИ У ГІБРИДНИХ ПОПУЛЯЦІЯХ СОЇ.....	129
Шкіндер-Барміна А.М. СОРТИ ВИШНІ – ДЖЕРЕЛА ВИСОКОЇ ВРОЖАЙНОСТІ ЗА ПОКАЗНИКОМ ПИТОМОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ.....	131
Рарок В. А., Рарок А. В. ВДОСКОНАЛЕННЯ АРХІТЕКТОНІКИ СОРТІВ ГРЕЧКИ СЕЛЕКЦІЙНИМИ МЕТОДАМИ ЗА ІНДЕКСНИМИ ПОКАЗНИКАМИ.....	134
Демидов О. А., Лось Р. М., Кириленко В. В., Гуменюк О. В., Дубовик Н. С. УРОЖАЙНІСТЬ ПЕРСПЕКТИВНИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ВИРОЩУВАННЯ.....	137

Лозінська Т.П., Дубась В.В., Кравченко І.І. МІНЛИВІСТЬ ІНДЕКСУ АТРАКЦІЇ У СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ.....	141
Волошина В.В. НОВІ СОРТИ ЯБЛУНІ (<i>MALUS DOMESTICA</i> BORKH.) МЛІЇВСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ.....	143
Кузьменко Є.А., Федоренко М.В., Федоренко І.В., Близнюк Р.М., Іванцова Л.В. ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІНІЙ КОНКУРСНОГО ВИПРОБУВАННЯ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО (<i>TRITICOSECALE WITTMACK</i>) ЗА ПОСУХОСТІЙКІСТЮ	146
Соколовська-Сергієнко О.Г., Кірізій Д.А., Стасик О.О., Кедрук А.С. ВПЛИВ ҐРУНТОВОЇ ПОСУХИ У ПЕРІОД КОЛОСІННЯ-ЦВІТІННЯ НА ФОТОСИНТЕТИЧНУ АКТИВНІСТЬ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ.....	149

ІННОВАЦІЙНІ РОЗРОБКИ В ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

Мартинюк І. В., Цимбал Я. С. ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ В КОРОТКОРОТАЦІЙНІЙ СІВОЗМІНІ ЗА ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА.....	153
Короткова І. В., Чайка Т. О. БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ ГУМІНОВИХ РЕЧОВИН: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СТРУКТУРА – БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ.....	157
Панасюк С.С., Крамар О.С., Мартинюк Н.І. ЕНЕРГООЩАДНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ РІЗНИХ СОРТІВ БУРЯКУ КОРМОВОГО В ЗОНІ ЛІСОСТЕПУ.....	160
Сіроштан А.А., Заїма О.А., Каліцінська О.Б. ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ВАРІАНТІВ ОБРОБКИ.....	162
Сінгаєвський А.М., Марченко Т.Ю. ПРОМІЖНІ ПОСІВИ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ЗБАЛАНСОВАНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ.....	165
Марченко Т.Ю. ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СЕЛЕКЦІЇ АГРОКУЛЬТУР ІНСТИТУТУ КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА НААН..	167
Бичкова Ю.В., Марченко Т. Ю., Боровик В.О. СУЧАСНИЙ СТАН ДОСЛІДЖЕНЬ БІОЛОГІЧНОЇ ФІКСАЦІЇ АЗОТУ.....	169
Скакун В.М., Марченко Т.Ю., Базиленко Є. О. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО В ЯКОСТІ БІОПАЛИВА.....	172
Лященко С. А., Купріянов С. І., Рожнятовський А. О., Рустамова О. М. ЛАМПИ РІЗНОГО СПЕКТРУ ВИПРОМІНЮВАННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СОРТИ КАРТОПЛІ.....	174
Марценюк Я. Ю., Лященко С. А., Захарчук Н. А. УРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ КАРТОПЛІ ЗАЛЕЖНО ВІД ПРЕПАРАТІВ З РІСТРЕГУЛЮЮЧОЮ ДІЄЮ.....	176
Федорук Ю.В., Панченко Т.В., Присяжнюк Н.М., Федорук Н.М. УРОЖАЙНІСТЬ РІЗНИХ СОРТІВ КАРТОПЛІ ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБІВ ПІДГОТОВКИ БУЛЬБ ДО САДІННЯ.....	179
Ящук Н.О., Біщук Є.В., Козятинський М.І. ВМІСТ БІЛКА ТА КЛЕЙКОВИНИ В ЗЕРНІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ РІЗНИХ СОРТІВ ТА СПОСОБІВ ЗБЕРІГАННЯ.....	182
Купріянова Т.М., Макаруч Н.В. РЕГУЛЮВАННЯ БІОЛОГІЧНОГО СПОКОЮ МІНБУЛЬБ ОЗДОРОВЛЕНИХ СОРТІВ КАРТОПЛІ ЗА ЦІЛОРІЧНОГО ЇХ ВИРОЩУВАННЯ В КОНТРОЛЬОВАНИХ УМОВАХ.....	184
Яценко В. В. ВПЛИВ СУПЕРАБСОРБЕНТУ ТА РІЗНИХ НОРМ ЛОКАЛЬНОГО УДОБРЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЧАСНИКУ.....	187
Воробйова Н. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ ФОРМ АБСОРБЕНТІВ У ПОСІВАХ ВАСИЛЬКІВ СПРАВЖНІХ.....	189
Парфенюк О. О., Труш С. Г. ПРОДУКТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ ЗА РІЗНИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ ВИРОЩУВАННЯ В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	192
Іванів М. О., Возняк В. В. КОРЕЛЯЦІЯ УРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА З БІОМЕТРИЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ У СОРТІВ СОЇ ЗА РІЗНИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ.....	195
Войтко А.В., Качан Л.М. ВПЛИВ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ НАДЗЕМНОЇ МАСИ РОСЛИН СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ.....	197
Потапов А. В., Грабовський М. Б. ФОРМУВАННЯ МАСИ РОСЛИН БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ У ПОЧАТКОВИЙ ПЕРІОД ВЕГЕТАЦІЇ ПІД ВПЛИВОМ ФУНГІЦИДНОГО ЗАХИСТУ.....	200

Nimenko S. S., Grabovskyi M. B., Grabovska T. A., Cierjacks A. ECOLOGIZATION OF SOYBEAN GROWING TECHNOLOGY.....	202
Влашук А.М., Дробіт О.С., Влашук О.А., Дробіт М.В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИРОЩУВАННЯ БОБОВИХ КОРМОВИХ ТРАВ В ПІВДЕННОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ.....	204
Падалко Т.О. СИСТЕМА ЗАХИСТУ ТЕХНІЧНИХ СОРТІВ ВИНОГРАДУ ВІД ВЕСНЯНИХ ЗАМОРОЗКІВ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	206
Овчарук О. В., Овчарук В. І., Ткач О. В. ОСОБЛИВОСТІ ЖИВЛЕННЯ І УДОБРЕННЯ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ.....	209
Овчарук О. В., Овчарук В. І., Ткач О. В. ВПЛИВ НОРМИ ВИСІВУ І СПОСОБУ СІВБИ НА ВРОЖАЙНІСТЬ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ.....	210
Малюк Т. В., Козлова Л. В. МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ ПЛОДОВИХ НАСАДЖЕНЬ.....	212
Мостипан О.В. ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА СОРТІВ СОЇ ЗА ЯКІСНИМИ ПОКАЗНИКАМИ ЗЕРНА В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	215
Сидякіна О.В. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА ЯБЛУК	217
Мельникова Н.М., Коць С.Я. ПРАЙМІНГ НАСІННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПОКРАЩЕННЯ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНИХ РОСЛИН.....	220
Михалків Л.М., Обезюк І.М. ВИКОРИСТАННЯ МІКРООРГАНІЗМІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОЇ В УМОВАХ ЗАСОЛЕННЯ.....	223
Сенчук М.М. ОБГРУНТУВАННЯ МЕХАНІЗОВАНОГО ФРАКЦІОНУВАННЯ БІОГУМУСУ	225
Ратошнюк В.І., Ратошнюк В.В. ЛЮПИН ВУЗЬКОЛИСТИЙ ТА ПЕРСПЕКТИВА ВИРОЩУВАННЯ КУЛЬТУРИ В ЗОНІ ПОЛІССЯ УКРАЇНИ.....	228
Ковтун Д.М., Ревтьо О.Я. ВЕРТИКАЛЬНІ ФЕРМИ – НОВІ ІННОВАЦІЇ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	231
Правдива Л.А. ВПЛИВ НОРМ ВИСІВУ НАСІННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ СОРГО ЗВИЧАЙНОГО ДВОКОЛЬОРОВОГО (<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moenh) ТА СОРИЗУ (<i>Sorghum orysooidum</i>).....	234
Хахула Б.В. ІННОВАЦІЙНА ОСНОВА ВИРОЩУВАННЯ КРУП'ЯНИХ КУЛЬТУР ЯК ОСНОВА ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРАЇНИ.....	235

ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗЕМЛЕРОБСТВІ

Примак І.Д., Войтовик М.В., Покотило І.А., Панченко О. Б., Ображій С.В., Павліченко А.А. ЗМІНА РЯСНОСТІ БУР'ЯНОВОГО КОМПОНЕНТА АГРОФІТО- ЦЕНОЗІВ І ПРОДУКТИВНОСТІ СІВОЗМІНИ ЗА ЧОТИРЬОХ СИСТЕМ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ.....	239
Куликівський В.Л. ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ ЕНЕРГОВИТРАТ У ТЕХНОЛОГІЯХ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ.....	242
Олепир Р. В., Ласло О. О., Воропіна В. О. ВПЛИВ СИСТЕМАТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ СИСТЕМ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ТА УДОБРЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ.....	244
Любич В. В. ВПЛИВ РІЗНИХ ДОЗ АЗОТНИХ ДОБРІВ НА ВМІСТ БІЛКА В ЗЕРНІ ТРИТИКАЛЕ ЯРОГО.....	246
Pikovska O.V., Volyanskyi O.V. ASSESSMENT OF SOIL STRUCTURE PARAMETERS OF TYPICAL CHERNOZEM UNDER FERTILIZERS AND TILLAGE.....	250
Farid Ait Merzeg, Nacer Bezzi, Imene Akkari, Nadia Bait, Riad Ladji, Nadiia Dovbash, Aissa Bensehoub MANUFACTURE OF PHOSPHATE FERTILIZERS FROM THE PHOSPHATE ORE OF DJEBEL ONK ALGERIA.....	252
Михайлюк Д.В., Хахула В.С. ВПЛИВ РІВНЯ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ.....	254

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗАХИСТІ РОСЛИН

Bronnikova L.I., Zaitseva I.O. ACTIVITY OF THE CELL CULTURES, OBTAINED VIA CELL SELECTION WITH HEAVY METAL IONS.....	258
Сабадин В.Я., Дубовик Н.С., Куманська Ю.О., Сидорова І.М., Сабадин Є.Г., Пономаренко С.О. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ СЕЛЕКЦІЇ ПШЕНИЦІ НА СТІЙКІСТЬ ПРОТИ ОСНОВНИХ ХВОРОБ.....	261
Комісаренко А.Г., Михальська С.І. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ПРОДУКТИВНОСТІ ГЕНЕТИЧНО ЗМІНЕНИХ РОСЛИН ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА ДІЇ ОСМОТИЧНОГО СТРЕСУ.....	265
Фільов В.В., Юрик Л.С., Крикун Н.В. БІОПРЕПАРАТИ НА ЗАХИСТІ СЛИВОВИХ НАСАДЖЕНЬ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	268
Градченко С.І. ЕФЕКТИВНІСТЬ МІКРОБІОЛОГІЧНОГО ПРЕПАРАТУ ФУНГІЦИДНОЇ ДІЇ АМПЕЛОМІЦИН БТ В ПРИГНІЧЕННІ РОЗВИТКУ ОСНОВНИХ ХВОРОБ ЯБЛУНІ.....	270
Мурашко Л. А., Кириленко В. В., Гуменюк О. В. ДЖЕРЕЛА СТІЙКОСТІ <i>TRITICUM AESTIVUM</i> L. ПРОТИ ЗБУДНИКА <i>PSEUDOCERCOSPORELLA HERPOTRICHOIDES</i> (FRON.).....	272
Дикун О.В., Заяць П.С. ЕФЕКТИВНИЙ ЗАХИСТ ПОСІВІВ СОЇ ВІД БУР'ЯНІВ.....	275
Юдицька І.В., Нєжнова Н.Г. ШКІДНИКИ У НАСАДЖЕННЯХ ПЕРСИКА В ЗОНІ СТЕПУ УКРАЇНИ ТА МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ ЇХ ЧИСЕЛЬНОСТІ.....	278
Pikovskyi M.Y., Yevchenko O.A., Retman M.S. SPECIES COMPOSITION OF MYCOFLORA OF SPRING WHEAT SEEDS.....	280
Балан Г.О., Заклевська Н. М. КАРАНТИННІ ШКІДЛИВІ ОРГАНІЗМИ ТА МЕТОДИ ЇХ КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	282

УДК 633.1

Лозінська Т.П., канд. с.г. наук, доцент

Дубась В.В., здобувач

Кравченко І.І., здобувач

Білоцерківський національний аграрний університет

Lozinskatat@ukr.net

МІНЛИВІСТЬ ІНДЕКСУ АТРАКЦІЇ У СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ

Показано оцінку мінливості параметрів індексу атракції, як відношення маси колоса з зерном до маси стебла, та можливість його використання в практичній селекції пшениці ярої як вторинної ознаки.

Ключові слова: пшениця яра, селекційні індекси, індекс атракції, ознаки, модель сорту.

Lozinska T.

Dubas V.

Kravchenko I.

VARIABILITY OF THE ATTRACTION INDEX IN VARIETIES OF SOFT SPRING WHEAT

The evaluation of the variability of the parameters of the attraction index, as the ratio of the mass of the ear with grain to the mass of the stem, and the possibility of its use in the practical breeding of spring wheat as a secondary trait are shown.

Key words: spring wheat, selection indices, attraction index, indication, variety model.

Особливе місце в селекції культур займає метод селекційних індексів, які слугують для суб'єктивної оцінки величин ознак, враховуючи їх вплив на основний показник – продуктивність. Селекційний індекс – це співвідношення кількісних параметрів, які мають високу кореляцію між собою. Їхньою перевагою є зменшення мінливості та встановлення закономірностей непомітних на абсолютних величинах двох кількісних ознак, що входять до їх складу. Одним із таких індексів є індекс атракції (ІА), який відображає ступінь відтоку пластичних речовин з вегетативних частин рослини у генеративні, і таким чином визначає ступінь розвитку колоса в період «вихід в трубку-налив зерна». Індекс атракції є співвідношенням маси зерна з рослини до маси головного стебла з колосом. Він є найбільш зручним для аналізу генотипів в селекційних програмах. Індекс атракції можна використовувати для оцінки вкладу вегетативної та генеративної складових продукційного процесу й розробки моделі сорту пшениці м'якої ярої. Визначено середньопопуляційний показник ІА – (1,5), що є оптимумом адаптивності та надійними критеріями добору високопродуктивних генотипів. Для ідеального сорту його показник може варіюватись межах 1,4 – 1,8 [1-3].

Для успішного ведення селекційної програми на адаптивність і продуктивність сорту необхідно визначити параметри добору. Певну складність у їх проведенні представляє мінливість ознак, особливо під впливом факторів навколишнього природного середовища.

Метою досліджень був пошук критеріїв для добору цінних генотипів, які є основою генетичної межі для моделі сорту. Матеріалом для досліджень слугували сучасні сорти пшениці м'якої ярої з перспективою їх залучення у гібридизацію для

отримання цінного селекційного матеріалу з високою адаптивністю і продуктивністю. Досліджували ознаки: маса стебла (г), маса зерна з рослини (г) та індекс атракції (ІА). Статистична обробка даних була виконана згідно програми Statistika.

За проявом мінливості індексу атракції можна спостерігати незначне коливання, що вказує на його незалежність від умов зовнішнього навколишнього середовища. Це вказує на те, що він не зазнає достатнього впливу лімітуючих факторів середовища, особливо це стосується дефіциту вологи, яка є негативним джерелом для формування продуктивності сортів пшениці ярої і характерна останні роки для Лісостепу України.

За результатами проведених досліджень найвищі показники індексу атракції відмічено у сорту Ясна, на рівні 1,7, дещо менші показники були у сорту Сімкода миронівська. Проте ці два сорти перевищували сорт-стандарт Елегія миронівська на 0,3 і 0,2 відповідно. ІА у сорту Євдокія був найменший і становив 1,31 (табл.).

Таблиця – Прояв мінливості індексу атракції у сортів пшениці м'якої ярої, БНАУ

Назва сорту	$x \pm S_x$	min	max	Розмах мінливості	V, %	σ
Елегія миронівська, St	$1,41 \pm 0,04$	1,21	1,78	0,57	0,03	0,16
Сімкода миронівська	$1,62 \pm 0,04$	1,23	2,00	0,77	0,04	0,20
Ясна	$1,70 \pm 0,04$	1,44	2,50	1,06	0,04	0,20
Євдокія	$1,31 \pm 0,03$	1,13	1,55	0,42	0,01	0,11

Розмах мінливості у роки досліджень спостерігали на рівні від 0,42 у сорту Євдокія до 1,06 у сорту Ясна. Таким чином, виявлена найвища мінливість за високого показника індексу атракції та найнижча за низького показника. Проте коефіцієнт варіації вказує на незначну мінливість досліджуваного селекційного індексу.

Отже, можна передбачити, що за використання досліджуваних сортів у гібридизації отримаємо селекційний матеріал, що на ранніх етапах під час проведення доборів за ІА будуть відповідати моделі сорту через його ефективність та меншу залежність від впливу умов навколишнього природного середовища.

Перспективою подальших досліджень є застосування сортів Елегія миронівська, Сімкода миронівська, Ясна і Євдокія у селекційних програмах.

Список літератури

1. Лозінська Т. П., Власенко В. А., Солоня В. Й. Характеристика сортів пшениці м'якої ярої за елементами продуктивності та їх оцінка методом селекційних індексів. Наук.-техн. бюл. МПП. 2009. Вип. 2009. Т. 9. С. 117-129.
2. Баташова, М. Є., Тищенко, В. М., Дубенець, М. В., Шапочка, О. М. Особливості застосування селекційних індексів в розрізі селекційної програми пшениці озимої. Фактори експериментальної еволюції організмів, 2020. № 27. С.35-40.
3. Власенко В. А., Лозінська Т. П., Солоня В. Й. Селекційні індекси у складі параметрів моделі сорту пшениці м'якої ярої для умов Лісостепу України. Агробіологія. 2011. № 6. С. 134-138.

